

**UNIVERSITATEA „BABEȘ BOLYAI” FACULTATEA DE TEOLOGIE
ORTODOXĂ**

ȘCOALA DOCTORALĂ „PR. PROF. DR. ISIDOR TODORAN”

**MISIUNE ÎN MODUL LUI HRISTOS.
IMPLICAȚIILE SLUJIRII MISIONARE ÎN LUMINA SFINTEI
SCRIPTURI**

- -rezumatul tezei de doctorat -

Coordonator științific:

Pr. Prof. Univ. Dr. Valer Bel

Doctorand:

Pr. Nicolae Muntean

Cluj-Napoca

-2020-

CUPRINS

INTRODUCERE	6
I. IMPLICAȚII ALE APOSTOLATULUI CREȘTIN REFLECTATE ÎN ACTIVITATEA PUBLICĂ A DOMNULUI IISUS HRISTOS.....	11
I.1. Activitatea publică a Domnului Iisus Hristos: model unic de misiune	11
I.2. Misiune prin asumarea culturii și a modului de a trăi al oamenilor din locul în care misionarul dorește să propovăduiască Evanghelia.....	13
I.3. Misiune prin iubire necondiționată: includerea celor excluși.....	15
I.4. Atitudinea smerită în actul misionar: misiune prin slujire absolută sau adevărata dragoste a misionarului slujitor.....	17
I.5. Misiune prin grija față de bolnavi.....	20
I.6. Misiune cu ajutorul rugăciunii și a postului	22
I.7. Implicarea tuturor creștinilor în activitățile misionare. Misiune cu ajutorul celorlalți	26
I.8. Misiune prin transfigurarea completă a vieții.....	28
I.9. Descrierea împărăției lui Dumnezeu prin pilde	30
II. IMPLICAȚII ALE APOSTOLATULUI CREȘTIN REFLECTATE ÎN PATRU DISCURSURI CU CARACTER MISIONAR ALE DOMNULUI IISUS HRISTOS.....	34
II.1. Misionarul călăuză: discursul despre Lumina lumii (<i>Ioan</i> , 8:12-59).....	34
II.2. Discursul despre Păstorul cel bun: model de pastorație (<i>Ioan</i> , 10:1-21).....	37
II.3. Discursul profetic al lui Iisus către ucenicii Săi (<i>Marcu</i> , 13; <i>Matei</i> , 24:1-25:46; <i>Luca</i> , 21:5-36)	41
II.4. Euharistia: ținta sau scopul misiunii. Discursul teologic al Domnului Iisus (<i>Ioan</i> , 6:22-71)	44
III. CONȘTIENȚIZAREA RESPONSABILITĂȚII MISIONARE.....	49
III.1. Înțelesul esențial al apostolatului creștin (<i>Matei</i> , 20:20-28; <i>Marcu</i> , 10:35-45).....	49
III.2. Responsabilitatea misionarilor (<i>Luca</i> , 19:11-27; <i>Matei</i> , 25:14-30).....	52
III.3. Necazurile misionarilor (<i>Matei</i> , 10:16-23; <i>Marcu</i> , 13:9-13; <i>Luca</i> , 21:12-17; <i>Filipeni</i> , 1:29-30).....	55
III.4. Răsplata asumării apostolatului (<i>Matei</i> , 19:27-20:16; <i>Marcu</i> , 10:28-31; <i>Luca</i> , 18:28-30).....	59
III.5. Cum trebuie să fie misionarul creștin. Avertismentul Domnului Iisus către misionarii nechibzuiți (<i>Luca</i> , 14:25-35).....	61
III.6. Avertismentul Sfântului Apostol Pavel cu privire la învățătorii falși (<i>1 Timotei</i> , 1:3-11)	64
III.7. Principalele obligații pe care le au ucenicii față de oameni și Dumnezeu (<i>Luca</i> , 17:1-10).....	68
IV. NECESITATEA FORMĂRII LAICILOR CA MISIONARI ACTIVI	72
IV.1. Cum îi formăm pe creștinii timpurilor noastre? Laicii: reprezintă ei întruparea credinței creștine ortodoxe?	72
IV.2. Înșușirea învățaturii de credință: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție	75
IV.2.1. Re-predicarea învățăturilor de bază ale creștinismului	75
IV.2.2. Redescoperirea adevăratei Tradiții	79

IV.3. Actualizarea metodelor de catehizare și importanța folosirii instrumentelor moderne în transmiterea credinței	82
IV.3.1. Catehizarea și specificul catehezei contemporane.....	82
IV.3.2. Pași ce trebuie urmați în vederea realizării unui proiect catehetic eficient	87
IV.3.3. Centralizarea activităților catehetice în parohiile din mediul rural.....	90
IV.3.4. Comuniunea, baza tuturor metodelor de catehizare în acțiuni concrete.....	91
IV.3.4.1. Organizarea de activități sportive la nivel de protopopiat.....	93
IV.3.4.2. Organizarea pelerinajelor și excursiilor gratuite.....	93
IV.3.4.3. Vizionarea de filme educative în spații adecvate.....	94
IV.3.4.4. Meditații gratuite la materiile: română, matematică, engleză sau franceză	94
IV.3.4.5. Ajustarea constantă a elevilor nevoiași cu rechizite și îmbrăcăminte.....	94
IV.3.4.6. Organizarea anuală a întâlnirii tinerilor ortodocși din România la nivel de eparhie	94
IV.3.4.7. Asigurarea unei mese calde pe zi persoanelor defavorizate și alte acte caritabile	94
IV.4. Participarea activă la Sfânta Liturghie	96
IV.5. Vizitele pastorale: moment duhovnicesc, mijloc de apropiere și cunoaștere reciprocă	98
IV.6. Viața credinciosului: o viață de slujire (<i>Galateni</i> , 6:1-10)	102
IV.7. Mărturia laicilor azi: condiție sine qua non a ieșirii Bisericii în lume.....	105
V. NECESITATEA COMUNIUNII ÎN ACTUL MĂRTURISIRII CREDINȚEI.....	109
V.1. Domnul Iisus Hristos: Trimisul și Cel Care trimite (<i>Ioan</i> , 20:21).....	109
V.2. Comuniunea dintre Domnul Iisus și Dumnezeu Tatăl: modelul acțiunilor misionare (<i>Ioan</i> , 14:9).....	112
V.3. Comuniunea dintre Domnul Iisus și ucenicii Săi: rodul misiunii creștine (<i>Ioan</i> , 15:1-10).....	115
V.4. Comuniunea ucenicilor: condiție a misiunii (<i>Ioan</i> , 15:16-17)	118
V.5. Unitatea creștinilor după <i>Efesenii</i> , 4:1-16.....	121
V.6. Iisus muștră atitudinea sectară a ucenicilor (<i>Marcu</i> , 9:38-42; <i>Luca</i> , 9:49-50).....	125
V.7. Misiunea ca revelare a comuniunii dintre Dumnezeu și om prin puterea Duhului Sfânt (<i>I Ioan</i> , 1:1-4).....	127
V.8. Comuniunea dintre Domnul Iisus și ucenicii timpurilor noastre.....	130
V.9. Misionarul împlinește voia Celui Care l-a trimis (<i>Ioan</i> , 4:34)	133
V.10. Sursa puterii celui trimis este puterea Celui ce trimite (<i>Ioan</i> , 14:12-14)	135
V.11. Comuniune și comunitate: „ <i>Ca toți să fie una...</i> ” (<i>Ioan</i> , 17:21).....	137
V.12. Actualizarea comuniunii în actul mărturisirii credinței	140
VI. APOSTOLATUL CERE UN ANGAJAMENT PLENAR	142
VI.1. Cerințele radicale ale apostolatului creștin și cursa păcatului (<i>Marcu</i> , 8:34; <i>Matei</i> , 16:24; <i>Luca</i> , 9:23; <i>Marcu</i> , 9:43-50; <i>Matei</i> , 18:7-14).....	142
VI.2. Avertismentul Mântuitorului Iisus Hristos cu privire la dezbinarea oamenilor din pricina Evangheliei Lui (<i>Luca</i> , 12:49-53; <i>Matei</i> , 10:34-36)	145
VI.3. Mărturie prin sfințenia vieții: faptele autentifică lucrarea misionarului (<i>Ioan</i> , 10:37-38; <i>Matei</i> , 11:2-19; <i>Romani</i> , 2:17-24; <i>2 Corinteni</i> , 6:3-12).....	148
VI.4. Esența adevăratei înțâietăți – smerenia (<i>Marcu</i> , 9:33-37; <i>Matei</i> , 18:1-5; <i>Luca</i> , 9:46-48)	151
VI.5. Asumarea smereniei ca încredere în lucrarea lui Dumnezeu	154
VI.6. Nevinovăția copiilor: atitudinea corectă pentru primirea Împărăției lui Dumnezeu (<i>Marcu</i> , 10:13-16; <i>Matei</i> , 19:13-15; <i>Luca</i> , 18:15-17).....	158

VI.7. Propovăduirea Evangheliei la toată făptura (<i>Marcu</i> , 16:15-18; <i>Matei</i> , 28:16-20)	160
VI.8. Lipsa fricii în actul mărturisirii Evangheliei (<i>Luca</i> , 12:1-12).....	163
VI.9. Despre grija lumească (<i>Luca</i> , 12:22-34; <i>Matei</i> , 6:25-34).....	166
VI.10. Promptitudinea și seriozitatea misionarului (<i>Luca</i> , 12:35-48; <i>Matei</i> , 24:45-51).....	168
VI.11. Îmbogățirea în Dumnezeu și lipsa lăcomiei (<i>Luca</i> , 12:13-22).....	170
VI.12. Îndrăzneala: calitate a predicatorului (<i>Faptele Apostolilor</i> , 4:13, 29, 31; <i>Filipeni</i> , 1:14).....	172
VI.13. Uitarea de sine în actul mărturisirii jertfelnice (<i>Filipeni</i> , 2:25-30)	175
VI.14. Martirii: mărturie cu prețul vieții (<i>Faptele Apostolilor</i> , 21:13).....	178
VII. ASUMARE ȘI ADAPTARE CONTINUĂ ÎN MISIUNEA CREȘTINĂ.....	181
VII.1. Predica din Areopag: înțelepciunea misionară a Sfântului Apostol Pavel (<i>Faptele Apostolilor</i> , 17:22).....	181
VII.2. Necesitatea înțelegerii societății înainte de a trece la acțiunea de propovăduire a Evangheliei.....	183
VII.3. Actualizarea modului de propovăduire a mesajului divin prin cuvinte, imagini, idei și concepte proprii timpului prezent: același conținut în forme variate (<i>Evrei</i> , 13:8)	187
VII.4. Inculturarea Evangheliei privită ca proces și ca respect față de om.....	189
VII.4.1. Comunicarea progresivă a mesajului divin (<i>Evrei</i> , 1:1-3).....	193
VII.4.2. Răbdarea lui Dumnezeu în relația Sa cu omul (<i>Faptele Apostolilor</i> , 7:51)	194
VII.5. „Tuturor toate m-am făcut, ca, în orice chip, să măntuiesc pe unii...” (<i>1 Corinteni</i> , 9:19-22).....	194
VII.6. Necesitatea adaptării continue în misiunea creștină.....	197
VIII. PERSONALITATEA PREOTULUI CA FACTOR DE MĂRTURISIRE EFICIENTĂ ÎNTR-O SOCIETATE ÎN CONTINUĂ SCHIMBARE	198
VIII.1. Slujitorul lui Hristos (<i>1 Corinteni</i> , 4:1-5).....	198
VIII.1.1. Identitatea misionarului creștin (<i>1 Corinteni</i> , 4:1).....	198
VIII.1.1.1. Slujitor al lui Hristos (<i>1 Corinteni</i> , 4:1a).....	198
VIII.1.1.2. Iconom al tainelor lui Dumnezeu (<i>1 Corinteni</i> , 1:1b).....	201
VIII.1.2. Exigența slujirii (<i>1 Corinteni</i> 4:2).....	201
VIII.1.3. Cum este evaluat slujitorul lui Hristos? (<i>1 Corinteni</i> , 4:3-4).....	203
VIII.2. Însușirile slujitorilor bisericești (<i>1 Timotei</i> , 3:1-5).....	203
VIII.3. Responsabilitățile unui bun slujitor al lui Iisus Hristos (<i>1 Timotei</i> , 4:6-16).....	207
VIII.4. Slujirea misionarilor	211
VIII.4.1. Biruitori în Hristos (<i>2 Corinteni</i> , 2:14)	211
VIII.4.2. Cine este adecvat pentru slujirea misionară? (<i>2 Corinteni</i> , 2:15-17)	213
VIII.4.3. Slujitorul competent (<i>2 Corinteni</i> , 3:1-6).....	215
VIII.4.4. Slavă netrecătoare de la Duhul Sfânt (<i>2 Corinteni</i> , 3:7-11).....	219
VIII.4.5. Putere de la Dumnezeu (<i>2 Corinteni</i> , 4:1-15).....	221
VIII.4.6. Dorința după viața veșnică (<i>2 Corinteni</i> , 4:16-5:10).....	223
VIII.4.7. Slujirea și mesajul împăcării (<i>2 Corinteni</i> , 5:11-6:2).....	225
VIII.4.8. Slavă și necinste: paradoxul slujirii misionare (<i>2 Corinteni</i> , 6:3-10).....	227
VIII.4.9. Calitățile unui adevărat Apostol (<i>2 Corinteni</i> , 11:7-11).....	229
VIII.4.10. Caracterul unui amăgitor (<i>2 Corinteni</i> , 11:12-15, 20).....	232

VIII.5. Impactul produs în societate de acțiunile misionare ale preotului paroh (<i>Faptele Apostolilor</i> , 4:15-16)	234
VIII.6. Indiferent de drepturile și libertățile societății, mesajul Evangheliei rămâne același (<i>Faptele Apostolilor</i> , 5:29).....	237
VIII.7. Ce înseamnă a propovădui cu putere? (<i>Faptele Apostolilor</i> , 1:8).....	239
VIII.8. Propovăduirea Evangheliei nu stă în măiestria cuvintelor (<i>I Corinteni</i> , 2:4-5)	241
VIII.9. Evanghelia se propovăduiește cu râvnă (<i>I Tesaloniceni</i> , 2:1-12).....	243
VIII.10. Rugăciunea și răspândirea Evangheliei (<i>2 Tesaloniceni</i> , 3:1-2).....	247
VIII.11. „Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși...” (<i>Romani</i> , 15:1-7)	249
VIII.12. „Toți caută ale lor, nu ale lui Iisus Hristos” (<i>Filipeni</i> , 2:21; 3:18-19; <i>2 Corinteni</i> , 4:5; <i>I Tesaloniceni</i> , 2:3-7; <i>I Timotei</i> , 6:3-10).....	252
VIII.13. Modul autentic de a propovădui Evanghelia în parohie: puterea exemplului personal (<i>Tit</i> , 2:7-8) ..	254
VIII.14. Comportamentul părintelui spiritual față de fiii săi duhovnicești (<i>I Corinteni</i> , 4:14-21)	257
VIII.14.1. Părintele duhovnicesc dojenește (<i>I Corinteni</i> , 4:14a).....	258
VIII.14.2. Părintele duhovnicesc iubește (<i>I Corinteni</i> 4:14)	260
VIII.14.3. Părintele duhovnicesc naște prin Evanghelie în Iisus Hristos (<i>I Corinteni</i> , 4:15)	262
VIII.14.4. Părintele duhovnicesc este un exemplu de urmat (<i>I Corinteni</i> , 4:16)	263
VIII.14.5. Părintele duhovnicesc învață (<i>I Corinteni</i> , 4:17).....	264
VIII.14.6. Părintele duhovnicesc disciplinează (<i>I Corinteni</i> , 4:18-21)	265
COCLUZII.....	267
BIBLIOGRAFIE.....	270

Cuvinte cheie: implicațiile slujirii misionare, misiune creștină, apostolat creștin, misiune în modul lui Hristos, misionar creștin.

Rezumat. Lucrarea este conturată în opt capitole, având o structură clară, subiectul fiind urmărit logic pe parcursul tezei. Primul capitol scoate în evidență *Implicații ale apostolatului creștin reflectate în activitatea publică a Domnului Iisus Hristos*, conturând-o ca model unic de misiune creștină. Aici s-a avut în vedere practicarea misiunii creștine prin asumarea culturii și a modului de a trăi al oamenilor din locul în care misionarul dorește să propovăduiască Evanghelia, prin iubirea necondiționată, prin atitudinea smerită în actul misionar, prin grija față de bolnavi, prin practicarea postului și a rugăciunii, prin implicarea tuturor creștinilor în activitățile misionare, prin transfigurarea completă a vieții și nu în ultimul rând prin descrierea Împărăției lui Dumnezeu cu ajutorul pildelor. Am putea spune că activitatea misionară a Domnului Iisus Hristos a fixat o dată pentru totdeauna calea pe care Biserica trebuie să pășească în misiunea ei pământească.

Al doilea capitol are în vedere *Implicații ale apostolatului creștin reflectate în patru discursuri cu caracter misionar ale Domnului Iisus Hristos*. Aici ne vom referi la discursul despre Lumina lumii (*Ioan*, 8:12-59), Discursul despre Păstorul Cel Bun (*Ioan*, 10:1-21), discursul profetic al Domnului Iisus către ucenicii Săi (*Marcu*, 13; *Matei*, 24:1-25:46; *Luca*, 21:5-36), și nu în cele din urmă la discursul teologic al Domnului Iisus Hristos despre Euharistie ca țintă sau scop al misiunii (*Ioan*, 6:22-71). Toate aceste discursuri reflectă anumite implicații ale slujirii misionare pe care orice creștin este dator să și le asume dacă dorește să fie un bun misionar autentic.

În al treilea capitol, *Conștientizarea responsabilității misionare*, avem în vedere care este înțelesul esențial al apostolatului creștin având ca punct de plecare textul din *Matei*, 20:20-28. În continuare, punem în lumină responsabilitățile și necazurile pe care trimișii Mântuitorului Iisus Hristos trebuie să și le asume, dar și care este răsplata asumării apostolatului creștin. Înspre finalul acestui capitol punctăm care este sfatul Domnului Iisus Hristos referitor la cum trebuie să fie un misionar creștin, arătând totodată și care este avertismentul sfântului Apostol Pavel cu privire la învățătorii falși, dar și care sunt principalele obligații ale misionarilor față de Dumnezeu și oameni.

Necesitatea formării laicilor ca misionari activi constituie subiectul principal al următorului capitol. Cum îi formăm pe creștinii timpurilor noastre este întrebarea fundamentală

la care dorim să răspundem. Subliniem faptul că laicii au nevoie să-și cunoască credința cât mai bine, de aceea re-predicarea învățăturilor de bază ale creștinismului și re-descoperirea adevăratei Tradiții devin punct de plecare în formarea lor. De asemenea, întărirea credinței prin participarea activă la Sfânta Liturghie și vizitele pastorale constituie alte implicații majore ale slujirii misionare cu privire la formarea laicilor ca misionari activi. Tot aici s-a avut în vedere și actualizarea metodelor de catehizare și importanța folosirii instrumentelor moderne în transmiterea credinței. În plus, am scos în evidență și necesitatea centralizării activităților catehetice în parohiile rurale și importanța relației cu subiecții catehezelor în acțiuni concrete.

Al cincilea capitol reflectă, după părerea noastră, cea mai importantă implicație a slujirii misionare, și anume: *Necesitatea comuniunii în actul mărturisirii credinței*. Comuniunea dintre Domnul Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl este modelul tuturor acțiunilor misionare. În toată activitatea Sa publică, Domnul Iisus S-a prezentat lumii ca Trimis al Tatălui și ca Împlinitor al voii Lui. Când vorbim despre mărturisirea credinței ne referim de fapt la misiunea creștinului de a arăta lumii nivelul relației sale de comuniune cu Dumnezeu prin Duhul Sfânt. Misiunea creștină își are izvorul în relația de iubire dintre om și Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos, fiind în intimitatea profundă a Tatălui ne face cunoscută această intimitate la nivelul nostru de înțelegere, atrăgându-ne în același timp și pe noi în ea. Între apostolatul creștin și misiunea creștină există o legătură indisolubilă. Adică a fi apostol al Domnului Iisus Hristos presupune a fi în comuniune cu El și numai pe baza acestei comuniuni este posibilă misiunea. Imaginați-vă, de exemplu, cât rău ar aduce lumii un misionar care pretinde că vine în numele Mântuitorului Hristos, dar este rupt de comuniunea cu El și cu Biserica. De asemenea, în acest capitol tratăm și despre comuniunea ucenicilor, despre comuniunea dintre Domnul Hristos și ucenicii timpurilor noastre și despre alte câteva aspecte ale comuniunii extrem de necesare în activitatea misionar pastorală a trimișilor de azi.

Cel de-al șaselea capitol este intitulat *Apostolatul cere un angajament plinar*. Aici am arătat care sunt cerințele apostolatului creștin și care trebuie să fie coordonatele unei slujiri misionare autentice. Fără actualizarea acestui angajament deplin în actul mărturisirii credinței nu putem vorbi despre misiune creștină sau despre creștinism, ci doar despre un sistem de valori bazat pe ideile unui oarecare profet, la care fiecare creștin poate renunța oricum și oricând, putând fi, de asemenea, modificat și înțeles în funcție de preferințele fiecăruia.

O altă implicație majoră a apostolatului creștin este analizată în capitolul șapte, intitulat *Asumare și adaptare continuă în misiunea creștină*. Dezvoltarea acestei teme a avut ca punct

de plecare predica din Areopag a Sfântului Apostol Pavel. Ceea ce a făcut Sfântul Apostol Pavel în Areopag arată că în misiunea creștină se impune o lucrare predicatorială abordată cu multă atenție, precauție și grijă, cu mult tact pastoral care să corespundă și structurii lăuntrice religioase a oamenilor din locul în care misionarul propovăduiește. Adaptarea continuă în lucrarea misionară este absolut necesară. Fără adaptare la mediul, timpul și cultura celor cărora li se vorbește despre Domnul Iisus Hristos, misionarul riscă nu numai să nu fie înțeles, dar mai mult decât atât, riscă să fie înlăturat. Adaptarea continuă se referă și la pătrunderea în gândirea anumitei persoane cu scopul de a o înțelege și de a-i prezenta mesajul Evangheliei „pe limba” ei.

În ultimul capitol am avut în vedere *Personalitatea preotului ca factor de mărturisire eficientă într-o societate în continuă schimbare*. Aici am conturat identitatea misionarului creștin, exigența slujirii sale, modul în care este evaluat, calitățile pe care trebuie să le aibă, dar și responsabilitățile sale conform *I Timotei*, 4:6-16. Tot în acest capitol am evidențiat cum este slujirea misionarilor autentici, dar și care trebuie să fie atitudinea preotului într-o societate secularizată. Modul în care trebuie propovăduit mesajul Evangheliei a constituit subiectul principal al următoarelor subcapitole, iar spre final, am creionat portretul unui bun părinte duhovnicesc. Așadar, orice preot trebuie să conștientizeze că efectul pozitiv al misiunii sale nu este produs nicidecum de multitudinea diplomelor și a studiilor superioare, ci de relația concretă pe care o are cu Dumnezeu și cu enoriașii săi.